

Megjelenik hetenkint háromszor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési díj:

Egész évre	12 fr. o. 6.
Félévre	6 " " "
Évnyegyedre	3 " " "
Egy órára	1 " " "

Szerkesztői szállás:

belső számtalca 131. szám.

Kiadó hivatal:

Középutca Stein J. könyvkereskedése.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KOZGAZDASZATI LAP.

Hirdetési díj:
öt hasábos garmond sorért 1-ször 7 kr.
2-szor 6 kr. 3-szor 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek:

Bécsben: Oepelik Alajosnál (Wollzeile 22.)
Haaenstein és Voglérnél (Wollzeile 9. szám.)
Pesten: Zeisler M. (Király utca 60 sz.)

Nyilttéri cikkek

sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez címzendők.
Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeletik.

Előfizetési felhívás a „K. KÖZLÖNY” 1869-iki folyamára.

Egy évre	12 forint o. ért.
Félévre	6 " " "
Évnyegyedre	3 " " "
Egy órára	1 " " "

Az előfizetési pénzek kiadó Stein Jánoshoz (bel-középutca Stein könyvkereskedése) küldendők, hol a pontos szétküldésről gondoskodva van.

Kolozsvár, jan. 27. 1869.

A mint látszik, Fogarasvidéke bizottmánya a törvényhatóságok „ordinált” állása elvét vallja, sőt szeretné a törvényhatóságai függetlenségét még szélesebb alapokra fektetni mint maga Pestmegye és Nyári Pál. U. i.:

a közelebbi bizottmányi gyűlés alkalmával Antonelli görög egyesült vicarius azt indítványozta, „hogy Fogarasvidéke a képviselőválasztásban részt ne vegyen”, mely indítványt a többség azon módosítással fogadott el, „hogy Fogarasvidéke választói csak kényszerűségből fognak a választásban részt venni.” Ezen kívül jónak látta Fogarasvidéke bizottmánya rosszszaló nyilatkozatát mondani ki, a nemzetiségi és Erdély egyesítésének részletei tárgyában hozott királyi szentesítést nyert, és kihirdetett törvények felett.

Szóval, Fogarasvidéke bizottmánya, nemcsak a végrehajtó, hanem a törvényhozó hatalommal is „ordinált”-nak nyilvánítja magát, sőt még a nép jogait is a nép befolyása nélkül szeretné gyakorolni, a midőn a kormány rendeleteit mellőzi, és Fogarasvidéke összes választói nevében nyilatkoztatja: hogy azok csak kényszerűségből fognak élni legszebb polgári jogukkal; mi több, a szentesített törvények ellen is izgat.

Antonelli vicarius úr s a fogarasvidéki bizottmány, mint látszik, elfeledték, hogy most nem 1863—64-ben vagy 1865-ben a szebeni tartományi gyűlés, vagy a kolozsvári ugynevezett országgyűlés korszakában élünk; — elfeledték: hogy a kolozsvári gyűlés végképp fel van oszlatva s a szebeni tartományi gyűlés tényei meg vannak semmisítve; elfeledték: hogy most törvényesen megkoronázott magyar királyunk van, ki az Isten szabad ege alatt esküdt meg a törvények megtartására és tartatására, hogy ennél fogva a törvények megtartására könnyű lesz reá szorítani Fogarasvidéke bizottmányát, s még magát Antonelli vicarius urat is; — elfeledték: hogy a végrehajtó hatalmat ez időben a törvényesen megkoronázott magyar király, független felelős magyar miniszteriuma által gyakorolja, s hogy a miniszterium éppen felelőségénél fogva köteles minden a törvények ellen s különösen a Szent-István koronája területi épsége ellen intézett megtámadásokat erélyesen rendreutasítani s az izgatással a törvény igazságos szigorát teljes mértékben éreztetni.

Tisztelem én a függetlenség minden nemét azon korlátok között, melyek az állam fennmaradását biztosítják; de azt hiszem, hogy ha a törvényhatóságok „ordinált” állása elvét ezen irányban engedjük tovább fejlődni, hazánk alkotmányos szabadsága, függetlensége és területi épsége lesz kockáztatva; mert az omnipotens törvényhatóságok apró országocskákká az ily törvényhatóságok tisztségei pedig a népen zsarnokoskodó, s a közbátorság fentartására képtelen miniszteriumokká válnának, a honnan aztán csak egy lépés maradna odáig, a midőn az omnipotentiáig független megyék jobbra-balra elszakadoznának.

Nagy-Sink és Szerdahelyszékek, továbbá Fogarasvidéke bizottmányi gyűlései nyilatkoztak eddig ily értelemben, s így a szélső bürocracia egy része, s a dacoromán ábrándozók újból egyesített erővel igyekeznek meggátolni hazánk alkotmányos szabadságának, függetlenségének és területi épségének consolidálását.

Hogy a miniszterium mit fog tenni, nem tudom; de meg vagyok győződve, miképp módját találja annak: hogy a törvényeknek ellenszegülő megyék rendreutasításának s vége szakadjon már valahára az ily nemű izgatásoknak.

Id. gr. Bethlen János.

Elmélkedjünk fátyol alatt.

Tisza László a „M. Polgár” 8-ik számában január 17-én közölt vezércikkében, üdvösnek látta egy képet tenni ki lepel alatt közszemlére, de a rejtegető szándék kápráztatása mellett oly gyér szövettű fátyolt vetett rá, hogy arra bárki ráismerhet. Történet vagy szándék vezette-e? az esetlő kezét, a felett elnézek, azonban szükségesnek látom a vezérczikki képben észlelt hamis vonásokat kimutatni.

1-ör. Helyes-e? okadatolható-e? az erdélyi unio bevégzett ténye és az unio-törvény szentesítése után, a baloldali elem szükségessége és száma szaporodása okát az erdélyi specialis érdekeknek a kormány általi nem méltánylása, s az ez irányú túlságított követeléseknek nem teljesítése miatti elégtelenségre fektetni?

Ha az unio szükséges a balpárt nézete szerint is, következetlenség mutatkozik specialis erdélyi érdekeket emlegetni, s gyengeségnek tekintem beismerését annak, hogy a túlságított követelések meg nem adásáért szaporodik és duzzog a balpárt.

Abban nem rontom Tisza László gústusát, hogy éppen a gondolkozni inkább szerető, önálló, s a kormány kegyre ennél fogva nem szorult része az egyéneknek a Királyhágón innen, határozottan balpárti, — az önhit boldogít — egyéb iránt bátran mondhatom, hogy nincs oly mester, ki azon szint eddigelő feltalálta volna, mely ezen képet láthatóvá tehetné, s ezen állítás valóságát igazolhatná.

2-ör. Gyengeség bevallani egy pártvezérnek, (noha az őszinte vallomás tiszteletet érdemel) hogy a balpárt itt igen sok titkos s annál fogva haszonvetetlen tagot számlál.

Ezen elismerés által a szemérmes balpárti proselyták elhúzódhatnak a párttól, midőn magukat a vezér által látják kisebbitve.

3-ör. Tisza László túlbuzgóságnak nevezi némely jobboldali apában, „ha ellenzését s nem tetszését fejezi ki családja szeretett tagja iránt, ha az nem osztja apja politikai meggyőződését, s állítja Tisza, hogy fiát, politikai elvei miatt, nem egyszer eltaszítja, sőt leghivebb barátja iránt is megkül.”

Az apa fiát a haza számára önmeggyőződése elvein nevelte, szive gyökerén táplálta, következőleg nem lehet egyáltalában a család boldogságát szíven hordó apát hibáztatni azért, ha fiát utasítja, s így szól hozzá: ne vezessed magad idegen által, ne kívánj úszni tanulni hináros vízben, melyben a hinár kezéd s lábodra bonyolodhatik, szabad mozgathatóságod megkötheti, s elmerülhetsz; járj az úton, melyen vezettelek, melyen biztosan haladhatsz.

Esetelje Tisza tiszta színeken a képet, s mutassa ki, ha ismeri azt az esetet, midőn a túlbuzgó apa szeretett fiától szeretettét vont meg annak politikai nézeteért — ha már Tisza üdvösnek látta a családi kör szentélyébe hideg kézzel nyulni az esetet, melyik részen van a fanatizmus? melyet Tisza éles vonással fresco képében kiállít? ott, hol az apa fiát vezetni kívánja, vagy ott, hol az apa hátamegett, tudtán kívül, párt-érdekből, pártezám szaporítás ösztönéből, mint régen a katonák fogták kötéllal, vagy toborzásokor ilyen felhívással „csapj fel öcsém katonának” így ma a balpárt jelszava „csapj fel öcsém balpártinak.” Hány felesapott újoncz siratta meg könnyelműségét, melyet elkövetett mámorában, hány felesapott balpárti újoncz lépne vissza érett megfontolás után. — Egyébiránt ebben belátom Tisza mély politikáját, s practicus eljárását, midőn a párt-toborzást azokon kísérti meg, kiknek még nem lehet tapasztalatuk, még nincs politikai multjuk s jelenük, s az ifju emberhez illő szemérmességéből, becsületbeli kötelességnek hihetik arra hajolni, mely párt őket előbb kiemeli. Amde hű rokoni, jó baráti eljárás-e ez?

Továbbá állítja Tisza, hogy az apához határozottan és ábrándozással ragaszkodó jó barát is hidegséget tapasztalt a politikai meggyőződésért.

Vajjon hiszi-e Tisza, hogy ábrándozással jó barát található? ábrándozással barátság fentartható? Ott, hol ábrándozó barát rokonszenvre, s viszont ábrándozásra nem jogosult: hol nincs egy nézet, egy érzet, egy meggyőződés, ott ez ábrándra alapított barátság hiányzik gyökere, természetesen, hasonló esetben az elhidegülésnek is meg van a maga méltó oka, s annak előbb-hátrább be kell következnie, mert a gyökér őt tápláló anyagra nem talál.

Hiszem, hogy a balpárt is a haza javát tiszta meggyőződésből kívánja, de Tiszának azon állítása, hogy „a haza minden előtt” jelszót csak a balpártra lehessen visszavinni és alkalmazni, minek követelését a vezérczikkből a következtetésekben (noha kevesebb a használt szavakban) észlelem, előttem megdöbbenő és botránkozató, midőn a következtetés éppen azt tünteti fel, a mit Tisza a jobbpártban hibáztatni akar.

Nem kételem, hogy a balpárt is építeni akar, de nézetem szerint az egyes köveket egybekötő mészt helyett robbantó anyagot használt cementnek, mely épület ha elkészül, már magában tartja a gyúanyagot, s csak idő kérdése, s az esetleg következménye leend, hogy az egyberakott építmény mikor robbanjon fel és omoljék szét.

Tisza László politikai paedagogiáját nem tartja lehetségesnek az idősb nemzedéknek gyakorlatba venni, és ezért már előre jelzi, hogy majd, majd, midőn magát biztosnak látandja, kész töviskoronáját is hordozni a családi vagy baráti kellemetlenségeknek....

Kár előre martyrságra készülni! Nem lenne-e célravezetőbb, mint Mózes tett hajdan, öregeket és ifjakat egy boldogabb jövő kimutatásával a Veres-tengeren vezetni át, elhagyni e hazát, melyet Árpád elődünk nagy megerőteltéssel szerzett és alapított, visszavándorolni Ázsiába, mely expedítio eszközését még mások is sokan pártolnák, s meg lehet tán elő is segítnék?!

Az út fáradalmait az öregek nem fogják kiállani mint hajdan, elhullanának, s akkor a toborzott tapasztalatlan újonczokkal, az új hazában, balpárti politikát lehetne üzni ellenzés nélkül. Ezt így keresztül vive, nem lesz szükség a martyr koszorúra.

E felszólalás a családi élet szentsége hivatlan esetelése indokból merülvén fel, polemikát folytatni nem fogok, s csupán feleletül adom most egyszer és utoljára Tisza László fennemlített vezércikkére. *)

B. Bánffy Dániel.

Gróf Andrássy Gyula

miniszterelnök urnak választói előtt tartott beszéde.

Folytatása és vége.

Vajjon elfogadhatna-e a közös uralkodó kormányzati alapul egy oly programot, mely mind ezt fenyegeti vagy felfogatja, a nélkül, hogy biztosítékokat volna képes nyújtani egy újabb egyezés létrehozása iránt?

Kérdem, mit mondana Magyarország, ha a Lajthán tul a választások után többségbe jönne egy oly párt, mely osztóván a magyar ellenzék nézetével annyiban, hogy a jelen egyezmény nem jó, annak helyébe egy más rendezet, például ismét a februári alkotmánynak vagy ahhoz hasonlóknak életbeléptetését tűzné ki programjánál, ő Felsége pedig osztrák császári minőségében ezen pártból alkotná kormányát? Vajjon nem mondaná e mindenki ez országban, hogy az osztrák császár ezen tette a magyar király országainak alkotmányát fenyegeti? (Ugy van!)

Mi pedig egy irányban áll, az áll a másik irányban is. E nélkül nincs paritás. (Helyes!)

A parlamentarizmus kormány fölfeltétele tehát itt, valamint a Lajthán tul: az egyezmény után elfogadott törvények kölcsönös fentartása.

A mi ellenzékünk tehát mostani programja alapján nemcsak, hogy nem kormányképes, hanem egészen át kell alakulnia, ha egyáltalában mint ellenzék is hasznos akar lenni. (Ugy van!)

Volt idő, midőn nem lehetett nyílt párhuzamot

*) Bocsánatot kell kérnünk a t. cikkiről, hogy a közérdekű cikket tárgyalalmaz miatt csak mai számunkban adhatjuk. T. L. úr érintett cikkeinek további tartalmára magunk is reflectálni fogunk. Szerk.

vonni a mult és jelen között, mert a magyar alkotmányának akkor még sok ellenei voltak a Lajthán tul; most már el van fogadva az alap, a nyílt szó tehát nem árt, sőt szükséges.

A különbség a mult és jelen között az, hogy a mit Magyarország a multban csak a papiroson birt, azt most valósággal és a monarchia másik része által is elismert alapként bírja. (Eljen! helyes!)

Magyarország helyzete a kiegyenlítés előtt hasonlított azon — sajnos — még most is nagy-számu nemes ember helyzetéhez, kinek ládájában van a királyi donatio pergamentje, mely őtet valamely nagy birtok névelges urává teszi, de ki a néven és pergamenten kívül a birtokból mentül kevesebbet bir. (Ugy van!)

Hosszu per után, melynek folytán az erőszak is megkísérletett mindkét részről, most barátságos egyezés útján lépett a birtokba, és pedig csupán oly feltételek mellett, melyek arra szükségesek, hogy a szomszédal jó viszonyt lehessen fentartani, és most jönnek némelyek és azt mondják: utasítsd vissza a barátságos egyezséget és folytasd a pert! Ez oly tanács, melyet az ügyvédek szoktak adni, kiknek foglalatosságuk nincs, (viharos tetszés, éljen, és taps); de hiszem, hogy ezt a nevezet, mely nem pert kereset, hanem birtokát, nem fogja elfogadni. (Ugy van!)

Nem sérelmi politikát folytatni, hanem a haladás terén előre menni, ez a mi feladatunk, ha nem akarunk elmaradni végképpen minden más nemzet mögött. Haladnunk kell tehát, de nem csak haladnunk, hanem sebesen és idővesztés nélkül, mert a megállás: balál, melytől semmi irott jogok nem mentenek meg. (Helyes, ugy van!) Ha kérdezik: mi irányban? válaszom az: a meglevő alapon, sem jobbra, sem balra, hanem egyenesen előre. (Tartós éljen!)

És ez a különbség köztünk és az ellenzék között, melynek minden árnyalata különböző módzatokkal, de egyaránt az alig megszerzett jog-alap változtatását tűzte ki feladatául.

És mivel támogatja az ellenzék ezen, a haladást lehetetlenné tevő és mindent kockázató programját? Általános, nagyhangzatu frázisokkal (Ugy van!), melyek csak azokat vezethetik tétlenségre, kiknek nincs idejük a dolgok mélyébe hatolni. (Ugy van!)

Azt mondják: mi feladtuk az ország függetlenségét.

A kormány Magyarország függetlenségét semmiben sem áldozta föl, és erre soha fel sem is hivatott, de egy dolgot mindig szem előtt tartott, és ez az, hogy ő Felsége a magyar korona mellett bírhasza többi országait és tartományait is. (Helyes!) E nélkül természetesen sohasem jöhetett volna létre azon kölcsönös bizalom, mely már eddig is annyi nagy eredményt teremtett. Hogy ezt tegye, kívánta a pragmatica sanctióból keletkező köteletség; de ha ez soha nem létezett volna is, kívánta mindenképp Magyarország saját érdeke. (Ugy van, éljen!)

Az ország függetlenségét tehát nem áldozta fel a kormány; de van egy neme a függetlenségnek, mely nem önállóság többé, hanem elszigeteltség, s mely elhagyatottságra vezet, (Hosszas viharos tetszés) e nemét a függetlenségnek sohasem kereste a kormány. (Helyes; éljen!)

Mondják, hogy a közös ügyeket mi találjuk fel, és ez által Magyarország beolvastását készítettük elő.

Magyarországnak közös ügyei az összes monarchiával mindig voltak; a különbség csak az, hogy 1867. előtt mások intézték el ezeket nálunk nélkül és ellentünkre, most pedig mi intézzük el közösen azokkal, a kiket illet. (Helyes.)

Ha valakinek jobban tetszik az előbbi állapot, az az izlés dolga. (Derűtlenség.)

A 48-diki alkotmány is elismerte a közös ügyeket, és az azokra való felügyelést az ő Felsége melletti miniszterre bízta (ezek a törvény szavai); de elmulasztá arról gondoskodni, hogy szavának nyomatékot szerezzen. Az ő Felsége melletti minisztert vagy a „vétó” joggal kellett volna felruházni, s akkor Lengyelország sorsa áll előttünk; vagy „vétó” nélkül képviselte volna az országunk közös ügyeit, és akkor Magyarországnak legtökéletesebb alárendeltsége lett volna kétségelentül az eredmény. (Ugy van!)

A 48-diki törvény e hiányát pótolta a 67-iki 12-dik törvényezikk, midőn felállította a delegatiót.

Mondatik továbbá, hogy mi feladtuk a magyar hadsereget. Erre válaszom az, hogy mi nem adhattuk fel a magyar hadsereget már azért sem, mivel nem létezett. (Ugy van, igaz!) Léteztek gyalog és lovas magyar ezredek, ezek léteznek

most is, sőt szaporodtak tűzéri és más technikai csapatokkal, melyek eddig nem léteztek. (Éljen!)

A 67-diki törvényhozás egy közös hadsereget és mellette egy magyar nemzeti honvédséget alakított, s igen helyesen cselekedett. Most, midőn a két legközelebbi nagy szomszéd államoknak — egyiknek egy millió négyszázezer, a másiknak egy millió kétszázazernyi egységes hadseregük van — a közös hadsereget két külön sereggé választani, annyit tett volna, mint az összes monarchiát és ezzel együtt Magyarországot a legnagyobb veszélyeknek tenni ki. (Ugy van!)

Oly államok, melyek pénz- és véderőre nézve egyenlő erősek vagy erősebbek a szomszéd államoknál, önállólag szervezik hadi erejüket; olyanok, melyeknek védelme vagy pénzereje gyöngébb mint a környező államoké, másokkal egyesülnek a célból, hogy közös véderőjük elégséges legyen, és ezt úgy szervezik, a mint szükséges, hogy a céljuknak megfeleljen. A legújabb időkben ez sok, még dynastiára nézve is elkülönült államok között történt; nálunk már rég történt, mert egyik főoka volt a pragmatia sanctio keletkezésének. (Igaz, ugy van!)

Abból azonban, hogy egy nép egy másikkal közösen szervezi véderőjét, nem következik, hogy állami létét adná fel; de abból, hogy ámbár aránylag gyöngébb más hatalmas szomszéd államoknál, ezt feltételezés szempontjából tenni nem akarja, könnyen következtethet, hogy nem csak államiaságát, de magát az államot is elveszti. (Igaz!)

Az ellenzék egy része e kérdésben a nemzetnek oly tanácsot ad, mint milyent adott a kigyó a paradicsomban. A különálló hadsereget az államiaság föltételének szereti oda állítani, mondván: „egyetek belőle és mindentudók lesztek“, de én nem tartok ezen kecségetől hangoktól, mert a magyar közvélemény józan felfogása meg tudja választani a valót a valótlanról. (Éljen!)

Van még egy vád, melyből az ellenzék egy része záaszt csinált saját számára, és ez az, hogy a 48. nincs visszaállítva; ezt kell tehát visszaállítani. E vád még íresebb, mint a többi. (Halljuk.)

Európa igen sok államában keletkezett 1848-ban új alkotmány. Én nem tudok egyet sem, hol az ma, ha csak fővonásában is, léteznék. Magyarország az egyetlen állam, hol a 48-ki alkotmányunk minden lényeges pontja ismét vissza van állítva. (Ugy van!) A mi változtatott, azt a nemzet változtatta meg, azért, mert semmi értékkel sem bírt és mégis összeültökéseket idézett elő. (Igaz van!)

Azonban egy bizonyos értelemben elfogadom azt, hogy a 48. nincs visszaállítva. (Halljuk!)

Igenis, a 48. nincs visszaállítva, mert Erdélyben nem Janku uralkodott, hanem uralkodik az alkotmányosan hozott törvény, mely az uniót végkép létesítette. (Viharos éljen!)

Nincs visszaállítva a 48, mert Horvátország nem egy nagy ellenséges tábor többé, hanem Magyarország hű és elégedett társországa. (Éljen!)

Nincs visszaállítva a 48, mert Fiumét nem lázadt horvát csapatok tartják elfoglalva, hanem Horvátország szabad beleegyezésével a magyar korona külön területének nyilvánított. (Éljen helyeslés.)

Nincs visszaállítva a 48, mert a nemzetiségi kérdést, melyet akkor bunkóval és kaszával kezdetek kettévágni, a méltányosság és testvériség alapján a törvény oldotta meg. (Helyes!)

Nincs visszaállítva a 48, mert országgyűlésünk küldöttsége nem zarándokol a reichstadthoz, hogy onnan elutasítsák, hanem delegációk intézik a közös ügyeket, közösen elfogadott alapokon. (Éljen!)

Nincs visszaállítva a 48, mert a föllállítandó honvédség nem fog többé azon helyzetbe jöni, hogy a hadsereg ellen harszoljon, hanem azzal együtt fogja védeni, ha kell, Magyarországot és a monarchiát netalán megtámadás ellen. (Ugy van, éljen!)

TÁRCSA.

Kazinczy Ferenc erdélyi útja.

V.

(X. Y.) Maros-Vásárhely, volt a Mezőségen ily bajjal utazónak közelebbi célja. Bogátról jövet a Maros mellett fekvő Radnóth mellett kelle elhaladnia, melynek historiai nevezetessége, régi kastélya ismét felvillanyzta az unalmas útban éppen nem ébresztett figyelmét.

„Nemsokára — írja — azután Radnóth tüne fel előttünk játékos épületeivel, melyeknek főszakokon egy villámhárítónak gondolt rúd nyúl fel, de környükerítve a Bethlen-ház kigyóájával. Túl ezen újakon áll a régi kastély, Bethlen Gábornak építménye; pusztán ez is, de mig azok az újak már öregek, ez öreg még ifjú, s a lelkes utas örül e jelenésnek. Ebben egyszerűen többször tartatának diaeták; s Radnóth onnan is nevezetes, hogy Báthory István fejedelem itt veré meg Békésy Gáspárt 1575-ben, ki miatt, oly töredelmes és fölemelkedett lelkű, különben ellenének hite sorsosait, az unitáriusokat, sanyargatni, meg nem szűnhete.“

Maros-Vásárhely nevezetességei közül egyedül a gróf Teleky Sámuel által alapított könyv-, kép-

Nincs visszaállítva a 48, mert a teljhatalmu nádor lehetetlen állása, melynek áldozatát esett egy nemeslelkű herceg, (Ugy van!) megszünt, és helyette a királyi pár keresi fel évenként azon örömet, melyet boldog népei szemléletében boldog fejedelmek találnak. (Viharos éljen!)

Mind ennek ellenkezőjét kívánják-e azok, kik a változatlan 48-at teszik jelszavukká? Én ezt nem hiszem és nem tudom hinni; de nem lehet-e attól tartani, hogy ha az alig nyert jogalap felforgatása tüzetik ki programmul, a 48-at csakugyan változatlanul lehetne visszaállítani?

Határozottan és habozás nélkül kell tehát visszautasítania a nemzetnek azon programmot, mely ily vesélynek tenni ki az országot.

És most engedjék, hogy röviden összevonjam a lefolyt három év történetét és kijelöljem azon érdemet, melyet e részben a kormánynak és annak tagjai között magamnak akarnék tulajdonítani. (Halljuk!)

Magyarország azon jogok visszaállítását kérte, melyek nélkül sem ő, sem a monarchia nem gyarapodhatott volna. A király bölcsességében teljesíté a nemzet kívánságát. (Éljen!)

A kormánynak és illetőleg az önkéntes képviselőjének, nekem — egyedül érdemem, hogy mint a korona tanácsosa, soha sem mondtam egyebet, mint azt: „Uram, bizzál a magyar nemzetben. Ha egyszer egyezményre lép, azt meg is tartja. Éljen, éljen!“ A mily szívóssággal követelte ősi jogait, oly sziládsággal fog ragaszkodni királyához és az egyszer elfogadott és szentesített törvényes alapokhoz.“ (Szűnni nem akaró helyeslés.)

Én meg vagyok győződve, a nemzet választói e hitet meg fogják erősíteni. (Ugy van! tartós, viharos éljen és taps.)

Pest, január 25. 1869.

(r. l.) 1861-ben, miután a pesti országgyűlés re infecta feloszlatott, b. Vay Miklós és b. Kemény Ferenc kancellárok elbűcsuztak Bécsből, kilépvén a trón tanácsadói sorából, s ragyogni kezdett a Schmerling-rendszer napja, a még most is kifogyhatlan humor Bernáth Gázzival találkoztam a váci útszában, a hol — nyakát behúzával gallyárjába, és mintegy félénken tekintve körül — megszokott reggeli sétáját végzé.

„Miért burkolod be annyira magadat Gázi — kérdém tőle — talán attól tartasz, hogy rád ismer valaki, s pénzt kér tőled kölcsön?“

„Nem biz az pajtz — válaszolt kedves modorával — hanem attól félek, hogy nyakon csipnek és elfognak főispánnak.“

Akkor ugyanis, az alkotmányos élet felvirradásának reményében főispánságot vállalt hazafiak nagy része — miután várakozásaikban csalózkodtak — lemondván, — a Schmerling-kormány csaknem a szó szoros értelmében fogdosta az embereket főispánoknak.

Önkéntlenül eszünkbe jut azon korszak, most, midőn tapasztaljuk, hogy az ellenzék nem egy választókerületben zavarban van az iránt, kit léptessen föl képviselőjéül, főleg ott, a hol a Deák-párt oly egyéne áll a sikon, kinek megválasztása már előre bizonyosnak tartható, ám azért ellenzéki jelöltet csak azért is föl kell léptetni.

Ilyen confusio s kapkodás volt észrevehető tegnap, a Pest belvárosi ellenzéki konferencián is, melyben azonban nemcsak azon kérdés merült fel, kit tűzzön ki a baloldal Deák Ferencnek ellenében, hanem az is: jelöljön-e ki valakit?

E kérdés említésére pillanatnyi csend lön a nagyrészt nem annyira ellenzéki férfiakból, mint kíváncsiakból álló gyűlésekben, — a mi már magában véve elég jellemző, — mig végre Jókai emelkedett fel, azt tanácsolván — és ez még jellemzőbb — hogy e tárgyban ne határozzon a tanácskozás, hanem előbb az egész párt, a vidéki tagok véleménye is hallgattassék meg.

és régiségár vette kiválóbban igénybe figyelmét. Csak is erről tesz említést maros-vásárhelyi leveleiben, s még a város fekvéséről, épületeiről is — mit különben minden nevezetes középületnél is leír — feleli bár szóval is emlékezni. A Teleky-könyvtárnak bő részletességgel adja rajzát.

A képek közül kiemeli az alapítónak: gróf Teleky Sámuelnek Tusch esztétéből fölyt képét. „Ilyen vala — veti a leírás után — a szálás, vékony testű, barna haju s szemű Teleky egészen s a festés egyesíté a szépséget a historiai hűséggel.“ Ugyancsak a kancellár Telekynek és nejeének gróf Bethlen Zeuzsánnának érzébeli öntött mellképét, gróf Festetics Györgynek, a keszthelyi „Georgion“ alapítójának, gróf Szechenyi Ferencnek, a nemzeti muzeum teremőjének, István atyjának, Bethlen Gábor fejedelemnek, Eugen savoyai hercegnek, Battyáni Ignác, az időben erdélyi püspök, később esztergomi érseknek, gr. Teleky Józsefnek, Teleky Mihálynak, Wesselényi Ferencnek, a nádornak képeinél idézik hosszasan.

Önmaga Kazinczy, erdélyi útjából visszatérve Magyarországra Baróti Szabó Dávidnak, a klasszikai iskola e matadorának képét küldé a maros-vásárhelyi Teleky-gyűjteménynek ajándokul, „hogy a halhatatlan székelly a székelýföldön fogadja el a neki oly méltán tartozott tiszteletet.“ „Mi lehetne e ház — kiált fel egy erdélyi képtárról ábrándoz-

Jellemzőnek mondám mind azt, hogy ámbár az ellenzék elhatázza mindenütt fellépni jelöltjeivel a Deák-párt ellen, ezuttal még azon kérdést tette fel: ragaszkodják-e itt is eme megállapodásához, — mindazt miszerint Jókai mielőtt a konferencia ez ügyben végezne, az egész párt véleményét ajánlotta meghallgatandónak, — mert ezen ha esztiatióbból a látszik, mikép az illető urak legalább első pillanatra maguk is szinte nevétségességnek tartották Deák ellenében valakit fölléptetni.

Azonban némi kis gondolkodás után csakhamar eszükbe jutott, hogy hiszen ők ellenzék, s ezért először a Brüsszelben élő Ludwig János emigrált hazánkfiát, később pedig — mintán Szilágyi Virgil kijelenté, hogy az a Szepességen fog megválasztani, Újházy Lászlót tűzték ki Deák ellenjelöltjéül, a több mint 70 éves aggot, a ki 1849-ben Komáromban működött mint kormánybiztos, onnan Amerikába emigrált, a hol minden erélyvel törekedett egy magyar colonia megalapításán.

Mi valóságos kegyeletlenségnek tartjuk oly renditlen keblű hazafi nevével mint Újházy játékot üzni, — játékszerű használni fel csupa merő tünetésből a derék őst, a ki ha híven volna informálva a helyzetről, bizonyára megkötöznék e solennis megtiszteltetést, mert Deák ellen fölléptetni Budapesten akárkit, — hogy erősebb kifejezést ne használjunk — legalább is könnyelmű játék, — nevétség.

Sutogták eleinte, miszerint oly névvel fog fellépni az ellenzék Deák ellen, melynek varázsa imponál, tudniillik Kossuth-tal, komolyabb megfontolás után azonban retirált e tervvel, mert nem akarta őt a bizonyos vereség kudarcának ki tenni.

Nagyon helyesen. De azon kiméle tet, melyben Kossuthot részesítette, mindenesetre s joggal megérdemelné Újházy is.

Választási mozgalmak.

Udvarhelyszék, jan. 16. 1869. — Székünk ez idő szerinti politikai hangulatának és határozott pártállásának hívebb képét alig adhatnók, mintha a kiérdemelt hála és elismerés tisztelet adójának azon szép mozzanatait kiemeljük, melyeknek folyó hó 11-kén tanui valánk. E nap egy örömteljes polgári ünnep volt.

Évnyegyedes bizottmányi közgyűlésünk — melynek érdekes tárgyra később vissza fogunk térni — e napra volt kitűzve. Már korán reggel kellemesen lepett meg, e tulnyomó számu őszinte elbarátainkkal együtt lelkesítőleg villanyozott föl azon öröm hír, hogy id. gróf Bethlen János — van e, ki e nevet nem ismeri? — körünkbe érkezett. Ő és Szolga Miklós valának képviselőink a nem rég lejárt vívmányában egyetlen országgyűlésen, a második honalapítás korszakot alkotó nehéz éveiben. És mi ország világ előtt nyugodt lélekkel mondjuk el, hogy ők három év előtt bennök helyezett osztatlan bizalmunknak hű sáfárai valának, és hogy a mi szívünk ő bennök teljesen megnyugodott. Tanusítják ezt első sorban azon riadó éljen kiáltások, melyekkel az üléssterembe léptük alkalmával a népes gyűlés által fogadtattak.

Ülés után — a székház előtti tágas téren — nemzeti lobogók alá csoportosulva várta a lelkesült választók önkéntes serege, hogy a köztiszteltetben megöszült gróft, a kit e nép őszinte szeretetének melegével, derűben boruban, anyai évek során keresztül tántoríthatatlanul öltet körül — székelyesen szólva — szállására kísérje. Végre, midőn kocsijában megjelent, kitűző éljenzéssel üdvözöltet, a lobogókkal körülvéve és minden rendű és rangu lelkesült népecségtől kísérve vonult Udvarhely főutczáján végig, a Csillag szálloda elébe, hol köztiszteltetben álló hazánkfia Nagy Lajos urbéri törvényszéki elnök, éljenzésekkel több ízben félbeszakított következő beszédet intézte hozzá:

„Ha az erdélyiek ide küldének be nemzeti-seégeink nevezetes tagjai képeiket! És a festés vásznára hátul följegyeztetnék a személynek nevet, hivatalait, születit, lakását, születése és halála napjait!“ De ha Kazinczy e terve létrejött volna is, nem igen bővül újabb időkben a Teleky-képtár: az idő s a viszonyok nagyon is gyéren termik mai napság Erdély nevezetes családjaiban a nevezetes és nagy embereket!

A könyvtár nevezetességei közül a Bodoni „Virgil“, „Horác“ kiadásait, Don Gabriel spanyolra fordított Szallusztját, Piranesi Rómáját, a muzeum Pro Clementinumot, a Corvina könyvtárból ide került, Tacitust, Catullust, Propertius, Servetnek „Res-titutio Christianismi“ munkáját említi.

Ez utóbbinak 1533-diki évi nyomtatványát Teleky II. József császárnak adományozta, saját magának írásbeli mását készítetté, s ezt lovra utánmásolva rendezte saját alá. Murr Servet fennemléltet művének második nyomtatott kiadását.

Szabó András, az ifjabb Wesselényi Miklós-nak egykori nevelője volt az időben, őre a Teleky-könyvtárnak. Ez a ref. collegiumot is megmutatá neki, de ezt nem igen méltatá a nagy író figyelmére. A kegyelet érzete egészen lefogalá a theka alapítója emlékének.

„Midőn már menni akaránk — írja — még egyszer kívánám látni a cancellarius képét, még

Méltóságos gróf úr! Az ok, mely minket ide vezetett az, hogy azon hazafias tiszteletnek és hála-nak, melylyel Udvarhelyszék választó polgársága a méltos gróf urnak tartozik — kifejezést adjunk.

Udvarhelyszék közönségének egy negyed századnál több idő óta volt és van alkalma, hogy a gróf úr lovagias, humánus szilárd jelleméről, mo-csoktalan hazaszeretetéről és önzéstelen szabad-el-vítségéről meggyőződjük.

Midőn még a Karok és Rendek alkotmánya állott: Udvarhelyszék közönsége szerencsésnek érzette magát, hogy követje a méltos gróf úr lehet-tett, és méltóságod azon követséget az akkori orszá-gos liberalis párt vezértségével egyesítette.

Midőn ama párt kitaró küzdelme folytán 1848-ban az alkotmány népképviselőt alapjára fektetett: Udvarhelyszék választó polgársága egy-hangu lelkesedéssel és bizalommal választotta képviselőjének, s a gróf úr ama nehéz időkben sem vagyonát, sem életét, sem drága családját nem ki-mélve, megálta helyét az utolsó emberig!

Midőn a sors keze megnehezedett szegény hazánk fölött, s még az erősebbek is reményt kez-dettek veszteni: a gróf úr rendületlenül megállott, s liberalis hazafiai elveit sem tettel, sem szóval soha meg nem tagadta!

Midőn a hatalom vas karja gyongtlni kez-dett, s a nemzetet szyréni hanggal akarta az ör-vénybe esalni; midőn egy meggondolatlan előre-lépés nemzetünknek talán visszafordíthatlan kárt okozott volna: méltóságod újból képviselte Udvar-helyszéket, s ama végzeteljes lépést nem tette meg!

Midőn végre az 1865—68-ki közös magyar országgyűlésre Erdély is meghívott, s anyai szon-vedés után oly rég várt remény teljesült: Udvar-helyszék választó polgársága érezve az egybehívott országgyűlés rendkívüli fontosságát, ismét a gróf úr tisztelt személyéhez fordult és képviselőjének választotta.

És méltóságos gróf úr! Ön valamint a ré-gebbi országgyűléseken, ugy ezen is, rendületlenül megállott azon zászló mellett, melyet Erdélyben mint vezér hordozott, e közös hongyülésen pedig hazánk „bölcséval“ találkozott a megtörhetlen hon-szeretet és józan haladás zászlója alatt.

Az országgyűlés, mely e három év alatt há-rom század szenedéseit orvosolta meg, munkálko-dását bevégezte. Főlölesleges felsorolnom egyenkint mindazon nagy fontosságú eredményeket, melyeket kivivott, csak a vak nem látja, vagy a roszakarat tagadja azokat.

Udvarhelyszék választó polgárai közérzete-lének adok hű kifejezést akkor, a midőn kijelentem, hogy mi hazánk nagy fia Deák Ferenc (Él-jenzés!) elveit hiszszük, valljuk és tartjuk nemze-tünk és hazánkra nézve üdvöské; teljesen meg-nyugszunk az ő vezérlete alatti többség eljárásá-ban! és büszkéek vagyunk rá, hogy képviselőink azon elveknél voltak harcosai; mi a méltos gróf urban és képviselő társában teljesen megbiztunk és bizalmunkban nem esalatozánk. Fogadják azért őszinte köszönetünket!

És kérjük a népek istenét, hogy ezen műve-letre terjeszse ki áldását, hogy az, a mint czé-lozva van, kifejlődhessék, megerősödjék! a méltos gróf urnak pedig erő és jó egészségben még szá-mos éveket engedjen, hogy Udvarhelyszék választó polgárágát legközelebről is képviselhesse! Éljen!

Erre a gróf, a hosszas éljenzés csillapultával, következő értelemben nyilatkozott:

Bizalommal jöttem önök körébe, és jól esik lelkemnek, hasonló bizalommal találkozhatni önök részéről.

A nyilvánított kegyelet, melylyel önök talán nem éppen dicstelen múltam iránt viseltetek, mé-lyen meghatótt engemet. Ez a legszebb jutalom, a legfényesebb kitüntetés, a melyben igénytelen köz-érdektől működésemért valaha részesültem.

A zászlót, mely alatt legközelebb három éven

egyszer illetni a bronz büszköt. Hunc enim pluri-mi consentiant donorum optimum fuisse virum, — mondám, azon szavakkal, melyeket 493. eszten-dőbeli konzul Scipio sirkövére barátjai metszeté-nek, s ez vala hálám azon kegyelért, melyekkel irántam 30 esztendőnél régebb viseltetett. Maga Horácznak ezen szavait veseté Oroszhegyi által metszett képe alá: Secundis temporibus, dubisque rebus est fecisse. S ki ismerte a valóban tiszta s nagy embert, a ki utána nem esküszti, hogy igazán esküdött?

Ilyennek ismerő Mária Theresia, József, Leopold, Ferenc, Albert száz tescheni, lengyel kirá-lyi herceg, egykori helytartónk, Mária Theresia-nak veje; Károly főherceg; Dahlberg németor-szági primás; Hohenwarth bécai érsek; Erdély és Bihar s egész nemzetünk.

A nagy Teleky gyűjteménye utódaiban nem akadt a tudomány lelkes ápolóra. S több és mai napság nemcsak hogy sajátjokból nem nevelik, de sőt a nagylelkű testamentumának pontozatait sem teljeitük a leghévesben. Ezért annyira más a mai Teleky-könyvtár időkben irodalmi színvonalához ké-pest, mint 1816-ban volt, Kazinczy útja idejében, midőn még a leggondosb kezektől nyert ápolást.

át küzdeni szerencsém volt, s a mely minket anynyi szenvedés után, oly fényes diadalra vezetett, hazánk nagy fia, a nemzet bölcs, Deák Ferencz (hosszas eljenzés!) lobogtatta kezében. És ezen zászló alatt sikerült kivívunk a tért, a melyen tovább haladva, nemzetünk, hazánk anyagi ügy, mint szellemi fölvirágzását eszközölhetjük, s jövőjét minden eshetőségekkel szemben biztosíthatjuk.

Hazafiás örömmel tapasztalom, hogy önkösztály különbség nélkül, szintén e zászló hívei, s egyszersmind e kitüntetés biztos zálogul tekintem jövőre nézve, hogy mint oly hazafiak, a kik magukat hín ábrándokban nem ringatják — e zászlóhoz ezután is rendületlenül hívek maradnak!

Még egyet. Közlebről szönyegre kerülő belügyi kérdéseink megoldásánál, a mérsékelt demokracia elveinek lehető gyakorlati keresztvitelében hiszem föllelhetni hazánk és nemzetünk egyetemes érdekét és boldogságát. E meggyőződéssel kapcsolatban egyszersmind kinyilvánítom, miszerint a különböző osztályokkal szemben irányadó elvem: hogy már többé nem a ruha, hanem az ész a főben és a hazafiás érzelem a szívben — tesz a valódi embert, hazafit — és e nézettől áthatva, kimondom azt is, hogy legűdvösebb törvényeink csak papírra tett írott malaszt maradtak mindaddig, míg azok demokracia szellemét közéletünk intézkedéseibe, s társadalmi viszonyaink minden terére — utógondolat nélkül — át nem plántáljuk.

Ujabbán fölajánlott beszínt bizalmunkért fogadják tisztelt honfitársaim! forró köszönetemet és fogadják azon határozott biztosítástomat, hogy azzal visszaadni jövőben sem fogok.

A többszörös harsány eljenzések elhangzása után fokozódott lelkesedéssel vonultunk nem kevésbé kedvelt másik képviselőnk Szolga Miklós lakása elébe. (Vége következik.)

S. Szt.-György, (Háromszék) jan. 20-kán, 1869. — Tisztelt szerkesztőség! A „M. Polgár“ 7-dik számában személyemről közreadott tudósításra bátor vagyok annyit kinyilatkoztatni, hogy én, valamint magam fel nem léptem, úgy mások által is képviselőnek ki nem jelölttem. S ha ez pressio akart lenni irányomban, a czél el nem tévesztve. Császár Bálint.

Sz. Régen, január hóban. — Most mindenfelé csak a követválasztás foglalkoztatja a hazafiakat; discussio tárgya egyéb nem is lehet. E hó 10-kén Tordamegye felső kerületét illetőleg a jobb oldali kör által szintén erre vonatkozó gyűlés tartott, itt Sz. Régenben, mely most népeesebb volt, mint valaha. Tárgyai következők: 1. Megállapodás derék követjelöltünk b. Bánffy János személyében. 2. Határozatlag kieszközölése annak, hogy a felsőkerület részéről itt tartassék választás, indokolva a joggyakorlat, a megye autonómia szokása és legfőként az e tekintetben megyénkhez csatolt sz. régi polgárság érdekei által; — mely indítvány, úgy tudjuk, a 16-dikán lefolyt bizottsági gyűlés által is elfogadott. Tárgyához tartoztak ezenkívül: új elnök-választás egyhangulag m. Macskási Ferencz személyében, s az alsókerület alapszabályaihoz képest még egy alelnök szaporítása Körözi József személyében.

Érdekes, hogy országgyűlési követünk Huszár Károly ó mlga, ámbár akadályozva volt, de nem feledkezett meg küldött által venni részt a gyűlésben; mire a gyűlés közönetét viszonzotta azon eljárásaiért, melyek a kör elveivel és nézeteivel megegyeznek. r. l.

Egyletek és közintézetek.

Az erdélyi muzeum részére

1868-dik év október, november és decz. havaiban beküldött adományok jegyzéke.

I. Könyvek: A bajor kir. tudom. akadémiától, Sitzungsberichte 1868. I. Bd. 4. és II. Bd. 1. Heft. — A bécsi cs. k. geolog. Reichsanstalttól, Jahrbuch. XVIII. Bd. 3. Heft. — Gr. Mikó Imre ő exeljától, Kenessey Albert jelentése a havrei nemzetközi tengerészeti kiállításról. Pest, 1868. — Orbán Balázstól, A székelyföld leírása. I. köt. Pest, 1868. — Lövei Klárától, Michele, a tenger. Pest, 1868. — Rómer Flóristól, Szerzydlyki, Akta i listy z csas'ow bezkrolewia po walezym i z czasu Stefana Batoreys. Krakkó, 1868. és Nefeletja a sz.-fejevári sz. egyház százados ünnepére. Sz.-Fejevár, 1868. — A kolozsvári rom. kath. lyceum nyomdájától, Wass Ferencz az erdélyi latin szerz. kath. megye helyezkedése. Kolozsvár, 1868. — Lörincz Károlytól, Lampe Commentarii in Evangelium Joannis Tom. 1 et 3. — Dobó Lászlótól, Költemények. Pest, 1869. — Réthy Lipót aradi nyomdájából 2 nyomtatvány. — a gr. Kornis családtól 6 db nyomtatvány és 2 db kézirat. — Zákos Elektől egy csomag oklevél-kivonat. — A belgrádi szerb tudósárságtól, nyomtatványai 4 köt. — Szilágyi Ferencztől, a heidelbergi káté s a prot. autonomia a XVIII. században, Pest, 1869. — Szakal Lajostól, Czibalom, Pest, 1868. — Sándor Józseftől, A Honvéd, katonai hetilap, 2-dik évf. Pest, 1868. — Káliáni Ádámotól, Vierteljahrs-Catalog, Leipzig, 1865, 1866. 2 köt. — Szabó Károlytól, a m. orvo-

sok és természetvizsgálók 1867. XII-dik nagygyűléseinek munkálatai, Pest, 1868. — Gr. Lázár Miklóstól egy 1674-dik eredeti magyar levél. — Borbély Sámuelről egy 1554-diki oklevél. — Névtelenül egy 1605-diki ezimere nemeslevél.

II. Régiségek és érmeek: Dr. Csiki Viktortól 5 ezüst-péncz. — Schütz Jánostól 1 nyilpuska. — Placintár Dávidtól 1 handzsár. — Ludvig Karolina kisasszonytól 1 ezüst-péncz. — Kolozsvári Sándortól 1 ezüst-péncz. — Nagy Miklóstól 6 ezüst-, 1 réz- és Mező-Kövesdről az u. n. ördög-pincejéből. — Juchó Ferencztől 2 cserép bányalámpa, 1 kövélőredék, 1 darab fagygyu a nagy-bányai „Kreuzberger Grube“ nevű bányából, a mely 600 évig víz alatt állott. — Özv. Vas Miklósné Szabó Annától Szt. Abrahámról 1 mázas cseréptál 1706-ból. — Leskó Miklóstól 1 ezüst-péncz. — Moldován Gergelytől egy pár asztra való pulló fekete üveg-ből. — Gr. Horváth-Toldi Lajostól O. Brettyén talált 1 tövágó és 4 péncz. — Csiki Mózesből 1 régi gyűrű és 5 ezüst-péncz. — Cserébe 1 ezüst-péncz.

Közlő: Finály Henrik, titkár.

Napi hírek.

— A vallási- és oktatásügyi magyar kir. miniszter dr. Hilbi Haller Károlyt, a kolozsvári kir. jogakadémia az osztrák polgári törvény, a magyar és erdélyi bányajog nyilvános rendkívüli tanárát, ugyanezen tantárgyak nyilvános rendes tanárává nevezte ki.

— Künn is van, benn is van, ez az ablak; valamelyik régi rebusz-fejtő, s nem a „Tel. Rom.“ taláta ki, de az sem áll ennél sokkal hátrább, a mit ő fedezett fel legújában. E szerint a kecske és kaposzta szépen megélhetnek egymás mellett. Kimutatja ugyanis betűkkel, miként lehet egyszerre passiv magatartást követni és cselekedni is, úgy t. i., hogy ahol látják a románok, hogy többségben vannak, ott válasszanak követet, a hol pedig nincs remény, ott vonuljanak félre, így aztán életbe lesz léptetve a „Gazetta“ által sürgetett passivitásból is egy darabocská, a nélkül, hogy szövegekben hiányt szenvedne. Hogy az universalis félrevonulásnak nem barátja, kitűnik következő soraiából: „Mindaddig, míg nem bírjuk a másfél millió (?) erdélyi románba egy lelket és akaratot öntő magicsu erőt; s mindaddig, míg a pálinkás-hordók nagy vonzerővel bírnak stb. mindaddig részt kell vennünk a választásokban ott, hol biztos kilátásunk van.“

— A jogász-bál. Egy különöz élt régen Görögországban, bizony elfeledtük a nevet; arról volt híres, hogy reszketett a vigalmakért, s mégis akkor szomorodott el legjobban, mikor leginkább pezsgött körülte az élet: a jó kedv; szomorkodik — mondá — mert egyszer csak vége lesz, s annál jobban fogja aztán banni, minél élvezetteljebb volt. A tegnap reggel multtá lett jogász-bál költő fel bennünk és szomorú-vig. emberről rege emléket, s szinte megsajnáljuk szegényt csak a gondolatra is: ha itt lett volna. Ha büszke lehet Kolozsvár ritka szépségű hölgy koszorujára, e bál is méltán az lehet arra, hogy e koszoru legnagyobb virágait többnyire magába zárta, s lehet e ennél egy táncvizigalomnak nagyobb érdeme? Hozzáteszük még, hogy a terem szíkségei lenni üres helyet sehol sem tüntetett fel, s így e bál ép oly jövedelmes is volt, a milyen fényes. — Hogy aztán ki a bálkirály? az arra kíváncsiaknak, ha még nem tudják, megadjuk, mit mondott a költő: „Csak láttad volna egytől egyig őket, most nem kérdenél.“ — Felelhetjük még, hogy a mulatók soraiban kir. biztos ő nmlgát is ott láttuk.

— Színházunknál az igazgatóságot továbbra is Fejérvári Antal nyerte el, kinek ez évi igyekezetét több oka lehet méltányolni úgy az igazgató-választmányának és közönségnek, valamint a színtársulat tagjainak. Óhajjuk, hogy jövőre is így legyen, sőt: hogy színházi viszonyaink mind inkább előre haladjanak.

— A kolozsvári kaszinónak folyó év január 31-kén d. e. 11 órakor közgyűlése leendő, melyre a t. cz. részvényes urak ezennel meghívottak. Kolozsvárt, jan. 26. 1869. B. Apór Zoltán, jegyző.

— Mint Gyulafejérvárról írják, az ottani pénzverde hat év óta nem mutatott fel a mult évihez hasonló nagyságu eredményt. Kikerült ugyanis összesen 2,825,568 pénzdarab, ebből 1,011,508 magyar ezüst-tíz kros és 1,039,346 húsz kros; továbbá 98,332 magyar ezüst egy forintos, 168,154 cs. kir. e. egy frtos, 108,304 cs. k. egyesületi tallér; végre 97,888 magyar és 302,026 cs. kir. arany.

— Sz. Régenből írják nekünk: Folyó hó 16-kán volt táncvizigalma a helybeli ugynevezett magyar kaszinónak, mely leginkább betöltötte a várakozást és megfelelt azon czélnak azáltal, hogy csinosága és jövizűsége mellett 30 frtot o. ért. jövedelmezett, s kiválóan viraditg tartott. Erre következő nap másképen változott a farsangi zajos tempó G. Adorján közel helységben; hol egy öt tagból álló család s egy szerencsétlen házi kecske-állat lettek egy éjel a szengáz szerencsétlen áldozatai, másnap egy ágyban egymás felett találtak — meghalva. E tény hivatals kiküldetés jelentése igazolja; vajmi ritka eset minálunk!

— Sepsiszt-Györgyről teljesen alapatlannak, légből kapottnak nyilatkoztatják a „Magyar Polgár“ nak azon telegrammját, mely a sepsiszt-györgyi kaszinóra és törvényezőkre vonatkozólag ugyanon január 1-ről kelt.

— Necrolog. Zeyk Sándor, maga, neje: Szabó Anna és gyermekei: Anna, Janka, István, Ilona és János; ugyszintén a boldogult édes testvérei: gr. Kemény Miklósné, szül. gr. Teleki Polixéna, néhai b. Kemény Simonné, szül. gr. Teleki Anna gyermekei, néhai Kemény Pálné, szül. gróf Teleki Rákhel gyermekei, néhai gr. Teleki Elek és özv. Véer Julianna fiai nevében megilletődve hozza köz tudomásra szeretett édes anyjának, illetőleg a gondos nagyanyjának, gyöngédtestvér és nagyúrnénak özvegy Zeyk Jánosné, szül. gróf Teleki Krisztinának, f. hó 10-kén délután élete 66-dik évében, agyszékhűtés következtében történt szomorú halálát. Áldás emlékére. Maros-Vásárhelytől, 1869. január 10-kén.

— Udvarhelyszék részére az országos honvédelapból 5736 frt 80 kr. jutott, mely f. hó 20 kán osztott ki 12 arra jogosult között.

— A tordamegyei jobboldali körnek f. évi februárius 4-kén d. e. 9 órakor Torda város helyiségében tartandó nagy gyűlésére a kör tagjai minél számosabban megjeleni felkértek. Elnöki megbízásból, Torda, 1869. január 26. K. Nagy Imre.

— Folyó évi január 30 kán egy Gyergyó-Szent-Miklósban alapítandó leány-növeldé javára a „Sárga-ház“ termében fényes táncvizigalom tartatik. A rendezőség tapintatossága biztosít, hogy a farsangi mulatságok legfényesebbike leendő.

— A karácsonyi rém, úgy látszik, még folyvást zakatol szász atyánkfiai közt. A napokban ugyanis egy néhány katonát vittek el Szebenből Hátszeg felé a marhavész alkalmából szükséges zárlat fenntartására, minek következtében a sz. b. lap jónak látja a kedélyeket megnyugtani.

— Indítvány. Az erdélyi izraeliták sajátosságai közre tartozik, hogy azok úgy, mint magyarhoni hittestvéreik teljesen szabad autonómiaival nem bírnak, hanem, mind eddig, egy országos rabbi korlátozása alatt állanak, a mi, mint minden hierarchiai intézmény, az izraelita vallás szellemével össze nem fér, csak ja arra való, hogy az egyes hitközségek szabad kifejlődését gátolja. Erdélynek jelenlegi államjogi viszonyainál fogva azonban, miután az „unio“ teljesen s tetteleg életbe lépett, s ennek alapján az erdélyi izraeliták képviselői a jelenleg együtt levő egyetemes gyűlésben jelen vannak, az erdélyi országos rabbi-intézet mind czéljára, mind címére nézve a fennálló állami törvényekkel ellentétben áll, magát teljesen túlélté, s e felett az erdélyi izraelitákat nyomasztó kivételes helyzetben tartja; indítványom: határozza el a t. egyetemes gyűlés, miszerint az erdélyi országos rabbi-intézet minden következményeivel együtt megszüntnek tekintendő. Pest, 1869. január 21. Reichenberger Mátyás.

— A helybeli pinczérei temetkezési- és betegápoló-egylet tavalyi, 4 hó alatti, bevétel a beküldött kimutatás szerint 221 frt 20 kr., kiadása 61 frt 68 kr., s így rendelkezik jelenleg 159 frt 52 krral.

— Dr. Balassa összes hagyatéki vagyona 480,854 frt 9 és fél krt tesz. A passiva ez összegből (e rovat alá számítva a szives jótállásból származó terheket is) 162,124 frt 27 krt von le; a tiszta, teher nélküli vagyon tehát 318,729 forint 82 krt tesz. Ebből az özvegyet, mint közös keresmény 49,333 frt 95 kr. illeti. A többi 269,395 frt 87 kr. az elhunyt tanár árvájára, Balassa Terézre marad.

— A postahivatal által kiadott ár- és sorsjegyzékből kitűnik, hogy a magyar korona tartományokban ez idő szerint megjelenik: 126 magyar, 57 német, 30 szláv, 11 román, 1 olasz, 1 latin nyelven írt hírlap és folyóirat. Összesen 226. A cs. kir. osztrák postaigazgatás területén megjelenik 337 német, 61 szláv- és cseh nyelven, 33 lengyel, 3 ruhen, 34 olasz, 2 görög, 1 francia, 1 héber, 2 román nyelven. Összesen 474.

— Hogy a cylinder-kalapot még nézni sem jó, bizonyítja Pesten jelenleg egy journalista és egy mágus, az első ugyanis ez utóbbi magas kalapjára nézett, s „Borszemjankó“ ként „porco di hurca!“ kész lett a duellum. Mind a ketten megvagdalták egymást annyira, a mennyi éppen szükséges arra, hogy az ember ágybafekvő beteg legyen.

— A legesodálatosabb dolgokat Amerikából szokták inni, a ki nem hiszi aztán végére járhat a helyszínen. Azt is onnan jelentik, hogy egy 18 éves leány párbajra hivta elhűtlenedett imádóját — és pedig pisztolyra s hozzá kendővégre; az ifju ember a kihívást elfogadta. A pisztolyok egyszerre durrantak el, s az épen kelő nap egy fiatal leány hullájára süttött; az ifju embert erre megrohanta a lelkiismeret s megörlött. Tartikja e tragicus esetet még az is, hogy a nő segedjei férfiak, a férfiek nők voltak.

— A m. b. g. áti olvasó egyleti febr. hó 11-én M.-Ludason, a társalgó-kör helyiségében d. e. megtartandó közgyűlésre vagyok bátor teljes tisztelettel a részvényeseket felkérni. Tokaji János, olv. egyt. elnök.

KÜLFÖLD.

Páris, jan. 23. A sárga-könyv 262 lapra terjed; tartalma: táviratok Olasz, Spanyolországról, Szerbiáról, Romániáról, a szent-péteri konferentiáról; magában foglalja még az Európán kívüli ügyeket is. A görög-török viszályra vonatkozó táviratok utólagosan fognak közlőtetni.

Olaszországra vonatkozólag egy 1868. okt. 31-én Malarethez intézett sürgönyben ezeket mondja Moustier marquis: Franciaország Romában lévő csapatait vissza akarja húzni; ezt azonban a pápa elleni folytonos ellenséges magatartás nem enged meg.

Mint a „Times“ nak Madridból f. hó 19-ről táviratik, Madridban a monarchicus párt 34,000, s a köztársasági párt 15,000 szavazatot adott be. Rivero, Prim, Serrano, Becerra, Topote, Zorilla és Sagasta is megválasztattak. A republikánusok győztek Barcelona, Sevillában, s több más helyeken Andalusia, Catalonia és Aragoniában.

Hirszerint Spanyolországban egy monarchicus expedíció szerveztetik Gírgenti gróf javára, mely Gibraltártól fogva kiindulni.

A kormányhoz Havannából érkezett táviratok szerint, Cubában Bayamos s több más fontos helyek elfoglaltak. A fölkélek azt vannak verve, s remélhető, hogy a fölkélek az erőbitések megérkezével tüstént meg fog szünni.

Stockholmban f. hó 18 kán, az országgyűlés megnyitása alkalmával tartott trónbeszédben azon hit fejeztetik ki, hogy Luiza, úvéd hercegnőnek a dán koronaherceggel való összekelése a 3 északi országot bensőbbben egyesítendő. Továbbá a trónbeszéd jelenti, hogy némely új javaslatok fognak a kamarák elé terjesztetni, a Svédország s Norvégia közti alkotmányos viszonyok, valamint a sereg újraszervezése tárgyában is.

Flórencz, jan. 23. A követek kamrájában Ferrari 80 képviselő által aláírt bizalmatlanság szavazatot indítványozott, az őrési adó miatt előfordult zavargásokért a miniszteriumnak.

Belgrádban a fejedelem 21-én fogadta el az ottani porosz főconsult, az észak-német szövetség képviselőjének minőségében.

Mint Bukarestből 22-ről jelentik, Rustukban a hatóság egy osztrák gőzösön két gyanus egyént akart elfogni. A kapitány sietve odahagyta a kikötőt, s áruit, csónakok segélyével, a Duna közepén rakta ki.

Páris, jan. 23. A „Journal Officiel“ jelenti: Görögország feleletét a conferentia sürgönyére jövő hétre várják, midőn végleges határozatot is fognak hozni.

Legújabb.

Szeged, jan. 26. A Deák-párt fényes banquetjén Osztrówszky lelkesült beszéde után, volt képviselő Madász Horváth Mihályt ajánlá képviselőjelöltül, mit a jelen voltak viharos tetszésnyilvánításokkal fogadtak. Beszélte még Löw, kiemelve azon férfiak érdemeit, kik a jelen alkotmányos állapotot létrehozták: szavait a hallgatok lelkesült eljenzéssel kísérték.

Bukarest, jan. 25. A mult évben alakult bolgár bandák főnöke 6 havi börtönnel ítéltetett. (?)

Bécs, jan. 25. A conferentia zárjegyzőkönyvében foglaltatik a porta azon nyilatkozata, hogy ha Görögország föltétlenül elfogadja annak határozatait, az ultimatumot azonnal vissza fogja vonni s a diplomaiai érintkezést helyreállítandja.

A galicziai képviselői holnap következő indítványt terjesztenek a Reichsrath elé: A ház hívja fel a miniszteriumot a galicziai országgyűlés resolutiójának előterjesztésére, hogy az alkotmány szerinti úton tárgyalathassék. A tiroliak, a slovenek, az új baloldali club s a grófi pad pártolói fogják a lengyelek indítványát. Bizonyos, hogy azon esetre, ha az indítvány visszautasítatnék, a lengyelek oda hagyandják a Reichsrathot.

Páris, jan. 25. A mai „Étandard“ írja: A conferentia nyilatkozatának Görögország részéről való elfogadása valószínű. E lap megezőlője azon hirt, mely szerint a jelentékenyebb udvaroknál levő francia követek Párisba fognának hivanni. Azon közlés is megezőlőltatik, mintha Banneville marquis Párisba jöne és mintha az olasz kormány Malaret követnek állásáról való elhivatását kívánta volna.

KÖZGAZDASÁG.

Postajárási a Királyhágón innen.

A m. kir. postaigazgatóság a következő hirtelmentyit bocsátotta ki:

Az erdélyi vaspálya megnyitása alkalmából, mely egész kiterjedésében Aradtól Károly Fejérváig még e hó folytán a közforgalomnak át fog adni, Erdélynek postai szervezetében következő változások fognak bekövetkezni:

I. Arad és Károly-Fejérvár között naponta egy vegyes vonat fog közlekedni, mely Aradról 6 óra 12 perczkor reggel elindulni, és Alvinczen 1 óra 10 perczkor, Károly Fejérvárról pedig 1 óra 45 perczkor délután fog megérkezni, továbbá Károly-Fejérvárról 4 óra 41 perczkor és Alvinczről 5 óra 15 perczkor reggel elindulni, Aradon pedig 11 óra 50 perczkor délután fog megérkezni.

Ezen pályavonatonál mozgó postahivatalok m. kir. postatiszviselők és postavezetőkkel rendeztetnek be, melyek a levélposta átrovatolása és ezek postai küldemények továbbításával fognak foglalkozni.

II. Az Erdélyben a bányái és aradi út vonal mellett fekvő m. kir. postahivatalok és állomások Zámiban, Dobrán, Déván, Szászvároson és Siboton (Alkenyér) lóváltás nélküli egyszerű postahivatalokká idomítottak, a kossedi és leneski m. kir. postahivatalok és állomások egészen megszüntetettek, s Maros-Ilye, Branyicska és Piski helységeken, valamint az alvinczi pályaudvarban új m. kir. postahivatalok állítottak fel, következőleg a mozgó postahivatalokkal a m. kir. postahivatalok Zámiban, Dobrán, Branyicskán, Déván, Piskin, Szászvároson, Alkenyérben és Károly-Fejérvárról, valamint az alvinczi pályaudvarban felállított postahivatal, a min-

